

Katona Lajos Városi Könyvtár Vác

GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZAT

Hatályos: 2018. május 1.

Jóváhagyta:

.....
Cserkaszky Györgyi
igazgató

A Katona Lajos Városi Könyvtár Gyűjtőköri Szabályzata a Szervezeti és Működési Szabályzat mellékleteként meghatározza az intézmény gyűjteményszervezésének alapvető elveit. Magába foglalja az gyűjtemény gyarapítását és tervszerű apasztását, melyek együttesen formálják az állományt.

A Katona Lajos Városi Könyvtár általános gyűjtőkörű nyilvános városi könyvtár, alapfeladatait az 1997. évi CXL törvény határozza meg.

Alapfeladatként biztosítja a Vác és a vonzáskörzetben élők könyvtári ellátását, így a könyvtári állomány gyarapítása és megőrzése az intézmény alapfeladatának megvalósítását segíti. Az alapító okiratban és a küldetésnyilatkozatunkban meghatározott alapelvekkel összhangban az állomány építéskor egyaránt figyelembe vesszük a könyvtár pénzügyi kereteit, a használók igényeit és a könyvtárosok etikai kódexének követelményeit is. Gyűjteményünk alakításkor a meglévő adottságokra támaszkodva törekszünk az állomány objektív szempontok szerinti fejlesztésre és fenntartására.

I. A gyűjteményszervezés forrásai:

Az állománygyarapítás fő pénzügyi forrása a költségvetésből előirányzott beszerzési keret és az érdekeltségnövelő támogatás.

Fő szállító partnerek a Könyvtárellátó NKft és Libri-Bookline Nyrt, melyekkel szerződést kötünk.

A könyvpiacra való tájékozódást segíti az Új könyvek jegyzéke, figyelemmel kísérjük továbbá a kiadók ajánlatait, akciókat, folyóiratok könyvajánlóit stb. A helyi kiadványokról való tájékozódás elsősorban a helyi újságok, könyvesboltok ismertetőin, kínálatán alapul.

Jelentős a gyarapodás ajándékozás útján is. Könyvtárunk elfogadja az olvasói felajánlásokat. Ezek esetében a kapott könyveket válogatjuk, behasonlítjuk és csak a szükségeseket vesszük állományba.

II. A gyűjteményszervezés szempontjai:

Az intézmény általános gyűjtőkörű könyvtár, gyűjteményével és a magyar könyvtári rendszer szolgáltatásainak közvetítésével a város és vonzáskörzete lakosságának könyvtári ellátását biztosítja. Kiemelt feladata Vácra vonatkozó irodalom gyűjtése, rendelkezésre bocsátása, megőrzése.

A gyűjtőkörbe csak a könyvtári használatra alkalmas formában megjelenő dokumentumok tartoznak. Magánhasználatra kiadott művek (pl. munkafüzetek, kifestők stb.) nem tartoznak a gyűjtőkörbe.

1. Dokumentumtípusok szerint:

Gyűjtött dokumentumtípusok: könyv, időszaki kiadvány, térkép, CD, DVD, CD-ROM, DVD-ROM, aprónyomtatvány, szakdolgozat.

Már nem gyűjtött, de megőrzendő és a felhasználók rendelkezésére bocsátott dokumentum-típusok: hanglemezek, videokazetta, hangoskazetta, mikrofilm, diafilm.

2. A gyűjtés szintje szerint:

Alap, közép- és indokolt esetben felsőszintű dokumentumokat szerzünk be minden tudományág területéről, de nem teljességre törekvően.

3. Nyelv szerint:

Elsősorban magyar nyelven megjelenő dokumentumokból válogatunk.

A világnyelveken megjelent klasszikus szépirodalmi műveket eredeti nyelvükön, , és a nyelvtanulást segítő anyagokat gyűjtjük, erősen válogatva.

4. Hozzáférés szerint:

Lehetőség szerint biztosítjuk a hozzáférést helybenhasználat és kölcsönzés útján. Törekszünk arra, hogy minden témakörben naprakész és releváns információ álljon a felhasználók rendelkezésére.

5. Megőrzés szerint:

A klasszikus és kortárs szépirodalmi alapművek, a korszerű, értékes szakkönyvek hosszú távon megőrzendők, a gyorsan avuló dokumentumok megőrzése egyedi döntés alapján történik.

6. Időhatár szerint:

A könyvtár alapítása óta megjelent dokumentumokból szerzeményezünk, antikvár vásárlás esetén korábbi megjelenés is lehetséges.

III. Állománytestek:

1. Kézikönyvtári állomány: helyben használható, elsősorban tájékozódásra lehetőséget adó dokumentumok minden tudományág területéről
általános jellegű, korszerű segédkönyvek
általános- és szaklexikonok, kézikönyvek
enciklopédiák, adattárak és almanachok
szótárak

2. Kölcsönözhető állomány: az intézmény legnagyobb kötetszámú állományteste, egyaránt megtalálható a felnőtt- és a gyermekkönyvtári részlegben.

Szépirodalom:

magyar és a világirodalom klasszikusai
kortárs magyar és világirodalom
szórakoztató szépirodalom, bestsellerek
kötelező- és ajánlott olvasmányok
hangoskönyvek

Szakirodalom

IV. Példányszám.

A kölcsönözhető állomány példányszámát az állománygyrapító csoport határozza meg az állomány arányos fejlesztésének követelménye és a mindenkori költségvetési lehetőségek szerint. Az általános elv szerint a szépirodalmi és szakirodalmi könyvekből olvasói igény szerint 1-2 példány, a kötelező olvasmányokból 3-5 pld, a helyismereti dokumentumokból 1-3 pld a kölcsönözhető példányokkal együtt.

V. Részlegek:

1. Felnőtt könyvtár:

A felnőtt könyvtár fő célja elsősorban a felnőtt lakosság ellátása, ezért a gyűjtemény alakításakor törekszünk arra, hogy minél sokrétűbb, korszerű ismereteket adó műveket bocsássunk olvasóink rendelkezésére, az intézmény lehetőségeihez és pénzügyi kereteihez mérten. Mivel a településen számos oktatási intézmény működik, ezért kiemelt figyelmet fordítunk a város és a vonzáskörzetben élő diákok, oktatók és kutatók megfelelő ellátására.

Szépirodalom:

Magyar irodalom: teljességre törekedve gyűjtjük a kortárs és klasszikus életműkiadásait, összegyűjtött illetve válogatott műveit.

Válogatva gyűjtjük a szórakoztató irodalmat, a határon túli magyar írók és költők könyveit.

Teljességre törekedve gyűjtjük a helyi középiskolák kötelező és ajánlott olvasmányait.

Nem gyűjtjük a nyelvileg igénytelen, pornográf, brutális vagy erősen szélsőséges nézeteket tükröző műveket.

Szakirodalom:

Beszerezzük valamennyi tudományterület tájékoztatást segítő kézikönyveit, adattárait, monográfiáit, lexikonjait és szótárait.

Teljességre törekvően gyűjtjük a könyvtár- és információtudományi irodalmat. A többi tudományterület anyagát erősen válogatva szerezzük be.

A tanulást segítő irodalom a diákok igényeit szolgálja és ezekhez a tudásszintekhez igazodik.

Kartográfiai kiadványokból a gyűjtőkör részei a közigazgatási, domborzati, történelmi térképek, atlaszok valamint autós, turista és biciklistérképek.

Nem gyűjtjük az erősen szélsőséges nézeteket tükröző műveket.

2. Gyermekkönyvtár:

A gyermekkönyvtár gyűjteménye a 14 év alatti gyermekek érdeklődéséhez, tanulmányaihoz igazodik. Gyermekkönyvtári állományunkban gyűjtjük mindazokat a szakkönyveket a tudomány minden területéről, amelyek a gyermekek számára íródtak. A szépirodalomból magyar és külföldi gyermek- és ifjúsági irodalom alkotásait és kiemelten a kötelező- és ajánlott olvasmányokat. A gyermekkönyvtári kézikönyvtár állományába az általános lexikonokat, gyermekenciklo-

pédiákat és az egyes tudományterületek gyermekek számára írt összefoglaló műveit, kézikönyveit.

Nem tartozik a gyermekkönyvtár gyűjtőkörébe a 14 év feletti korosztálynak szánt ifjúsági illetve a felnőtteknek szóló irodalom.

3. Módszertani segédkönyvtár:

Ebben a részlegben megtalálhatóak a könyvtártudomány és határterületeinek alapvető dokumentumai, melyek elsősorban az intézmény dolgozóinak munkájához szükségesek.

VI. Különgyűjtemények:

1. Helyismereti gyűjtemény:

Az intézmény Vác városra vonatkozó dokumentumokból beszerez minden olyan könyvtári dokumentumot, amely helyismereti szempontból érdemi információt tartalmaz, időbeli, nyelvi és formai megkötés nélkül. (történet, kultúra, állat- és növényvilág, földrajz, gazdasági és társadalmi élet). A helyismereti gyűjtemény része valamennyi váci sajtótermék, Vácon, ill. a vonzaskörzetben született vagy tevékenykedett kiemelkedő személyiségek írásai, a velük foglalkozó irodalom, szakdolgozatok stb. Ide tartoznak továbbá a váci nyomda termékei, Vácot és a vonzaskörzet településeit ábrázoló képeslapok.

Válogatva gyűjtjük a Pest megyére vonatkozó irodalmat, elsősorban az átfogó munkákat valamint a fontosabb települési monográfiákat.

Válogatva gyűjtjük a Dunakanyarra és településeire vonatkozó irodalmat, különös tekintettel a Duna bal partjára Szobtól Gödögig. Szintén válogatva gyűjtjük az Ipoly menté Pest megyei településeinek dokumentumait.

Tartalmi szempont

A teljesség igényével gyűjtünk minden olyan dokumentumot, ami Vác városra vonatkozó, helyi szerző alkotása és helyi személyről szól.

Helyi szerzőnek minősül:

- aki Vác városában született, itt él,(itt hunyt el)) helyi témáról ír
- aki Vác városában született, itt él,(itt hunyt el), de nem helyi témát ír
- nem Vác városában született, de itt élő,(itt hunyt el), de helyi témáról ír

Helyi személynek minősül:

- aki, Vác Városban született, itt élt (legalább iskoláit, vagy felnőttkora egy részét itt töltötte) , itt hunyt el
- aki nem Vác városában született, élt, vagy hunyt el, de munkássága nyomot hagyott a város életében. Ide tartozik a publikálási tevékenységet nem végző, de más területen kimagasló eredményeket felmutató személy is(pl. sportoló, művész, gazdasági szakember, stb.) Fontos, hogy itt csak azokat a dokumentumokat gyűjtjük, amelyek akkor készültek, amikor az adott személy a városban élt és alkotott.

Szintén a teljesség igényével gyűjtjük az olyan kiadványokat és dokumentumokat, ahol a helyi szerző közreműködik szerkesztőként, illusztrátorként, fordítóként, stb. (Itt kitétel, abban az esetben, ha egy adott dokumentumból több példány lenne a házban, a helytörténetben csak 1példány kerül rögzítésre.)

Szintén a teljesség igényével gyűjtjük a helyi kiadó, helyi nyomda kiadványait, függetlenül attól, hogy tartalmaz-e helyi témát.

Földrajzi szempont

Egyrészt a tájegységek és folyók határai szabják meg a gyűjtés határait, így válogatva gyűjtjük a Cserhátra, a Naszályra, a Börzsönyre és Duna, azon belül is a Dunakanyar szakaszára, és településeire, illetve az Ipoly folyó szakaszára és településeire vonatkozó irodalmat.

Dunakanyar szakasza esetünkben:

- Duna bal partja Szobtól Gödög (Zebegény, Nagymaros, Kismaros, Verőce, Vác, Sződliget)

Ipoly szakasza jelen esetünkben:

- Ipoly mente Pest megyei szakasza és települései (Ipolytölgyes, Letkés, Márianosztra, Nagybörzsöny, Bernecebaráti, Kemence, Perőcsény, Vámosmikola)

Másrészt a mindenkori közigazgatási határok adnak választóvonalat, így válogatva gyűjtjük a Pest megyére vonatkozó irodalmat, elsősorban az átfogó munkákat és a fontosabb települési monográfiákat. Erősen válogatva, csak átfogó irodalmat gyűjtünk a megye egykori Pest-Pilis és Hont vármegye határaitra vonatkozóan.

Szintén válogatva gyűjtjük a mindenkori Váci kistérség és járás településeire vonatkozó irodalmat.

Váci kistérség települései:

- Acsa, Csörög, Csövár, Galgagyörk, Kismaros, Kismémedi, Kosd, Nagymaros, Penc, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Rád, Szokolya, Sződ, Sződliget, Vác, Vácduka, Váchartyán, Verőce

Váci járás települései:

- Váchartyán, Váckisújfalu, Vácduka, Galgagyörk, Püspökhatvan, Püspökszilágy, Kismémedi, Sződ, Sződliget, Csörög, Csövár, Acsa, Órbottyán, Vácrátót, Penc, Rád, Kosd

A könyvtárba beérkező országos és helyi lapok helyismereti vonatkozású írásait az olvasószolgálat közreműködésével, gyűjtjük. A cikkeket digitalizálva is rögzítjük

rendszerünkbe. A könyvek esetében meghatározott földrajzi és tartalmi határokat a sajtófigyelésben nem követjük.

Nyelvi szempont:

A gyűjtésben nyelvi korlát nincsen.

Kronológiai szempont:

A gyűjtésben időbeli korlát nincsen.

Beszerezés, megőrzés:

A beszerzés folyamatos, a retrospektív és a frissen megjelenő dokumentumok egyaránt az állománygyarapítás részét képezik: monográfiák, bibliográfiák, adattárak, évkönyvek, statisztikai kiadványok, stb. mellett a kis- és aprónyomtatványok, képeslapok, metszetek, szépirodalmi művek, kéziratok, időszaki kiadványok. (A könyvekből és az időszaki kiadványokból származó különlenyomatokat tartalom szerint rendezve, fűzve, analitikusan feltárva, könyvként kezeljük.)

A gyűjteménybe egy dokumentum egy példánya kerül. Indokolt esetben több példány is beszerezhető: helyismereti vetélkedőkre felkészítő anyag, újabb kiadás, amely módosít az adott dokumentum tartalmi és formai megjelenésén, elhasználódás veszélye.

A helytörténeti gyűjteményteljességre törekedve gyűjti a helyi tartalmú, helyi kiadású időszaki kurrens kiadványokat, valamint lehetőségeihez mérten gyűjti a járáshoz és régióhoz tartozó időszaki folyóiratokat. Utóbbiakat közponi (olvasószolgálatos)bevételezést követően fűzve tároljuk. Míg a helyi tartalmú, kiadású lapok közül a Váci Polgárt, Váci Hírnököt, Váci Naplót bekötve, míg a Dunakanyar Régiót fűzve és digitális formában is megőrizzük

A helytörténeti gyűjtemény teljes anyagát őrzi, avulás miatt nem selejtez. Fizikai rongálódás esetén igyekszik azt javítani, illetve archiválni, de nem selejtezni.

A Helyismereti Gyűjtemény gyűjtőkörébe tartozó dokumentumokat csak helyben használhatóak, az állomány egyetlen része sem kölcsönözhető. Az állományban dupla példányban meglévő dokumentumok és kiadványok szabadpolcon, míg a dupla példányok, illetve a nehezen beszerezhető és ritka kötetek, folyóiratok raktárban kerültek elhelyezésre. Kérésre ezeket biztosítjuk az olvasónak. A dupla, vagy több példány egy kijelölt példánya indokolt esetben, meghatározott időre, igazgatói engedéllyel kiadható a témában kutatóknak.

2. Hangtári különgyűjtemény:

A gyűjtemény építésénél kiemelten vesszük figyelembe a helyi sajátosságokat, mivel a településen több általános- és középiskola, zeneművészeti szakközépiskola, főiskola működik. Ennek megfelelően nagy hangsúlyt fektetünk a klasszikus és kortárs komolyzenei, népzenei, filmművészeti alkotások beszerzésére. Az állomány részét képezik a következő dokumentumok: videokazetták, CD-lemezek, DVD-lemezek.

3. Folyóiratgyűtemény:

Az intézmény anyagi kereteit, az olvasók igényeit és a helyi sajátosságokat figyelembe véve alakítjuk folyóirat-gyűjteményünket. Teljes körűen gyűjtjük a helyi újságokat és a lehetőségeinkhez mérten köttetjük, az egyéb folyóiratokat tékázva, ill. összekötve bocsátjuk olvasóink rendelkezésére.

Megőrzés: Az országos lapok megőrzési idejét e szabályzat melléklete tartalmazza. A helyi lapokat időkorlát nélkül megőrizzük.

VII. Az állomány nyilvántartása, feltárása:

A könyvtár tulajdonába került dokumentumokat a 3/1975 (VIII. 17.) KM-PM rendeletben foglaltaknak megfelelően nyilvántartásba veszi és ellenőrzi.

Az intézmény az állomány egyedi és csoportos nyilvántartására a Szikla integrált könyvtári rendszert használja.

Tervszerű állományapasztás: Folyamatosan vonjuk ki az állományból azokat a dokumentumokat, melyek az olvasók számára elavult információkat tartalmaznak (avult) vagy az érdeklődés csökkenésének következtében feleslegessé váltak (fölös példány) valamint a véglegesen nem őrzött folyóiratokat.

A dokumentumok selejtezésére a 3/1975 (VIII. 17.) KM-PM sz rendeletben foglaltak az irányadó elvek.

A dokumentumok az alábbi címeken törölhetők az állományból:

- tervszerű állományapasztás (fölös, avult)
- természetes elhasználódás (rongálódás)
- elháríthatatlana esemény
- bűncselekmény
- pénzben megtérített követelés
- megengedhető hiány
- normán felüli hiány

VIII. Állományellenőrzés

Irányadó a 3/1975 (VIII. 17.) KM-PM rendelet. Ennek értelmében a könyvtárnak időszaki állományellenőrzést 8 évente kell végezni, melyből minden második állományellenőrzés teljes körű. Minden más tekintetben a fenti rendelet szerint járunk el.